პროლეტარელებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУзии, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 224 (20265) — სამშაბათი, 27 სექტემბერი, 1988 წელი. — ფასი 3 კაპ.

საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკა

გარდაქმნის ახალ ეტაპზე

მ. ს. გორბაჩოვის გამოსვლა

სკკპ ცენტრალურ კომიტეტში გამართულ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების, იდეოლოგიური დაწესებულებებისა და შემოქმედებითი კავშირების ხელმძღვანელებთან შეხვედრაზე

ამხანაგებო!

ოფლი დროის გამონახვა ადგილზე არ არის, მაგრამ თქვენთან საუბრისთვის გადავწყვიტე ზოგიერთი საქმე [გ]ადამედო. ჩვენს შეხვედრებს ორივე მხარისთვის დიდი სარგებლობა მოაქვს ხოლმე. დღევანდელი საუბარიც საჭირო.

თავდაპირველად მინდა შეგეხო ჩვენ[�t]ვის მიმდინარე ეტაპის თავისებურებებს. უნდა ვთქვა, რომ ჩვენს საზოგადოებაში არცთუ ცოტანი არიან ისეთები, ვინც ვერ შენიშნა, რომ დაიწყო მისი ახალი ეტაპი — დაძაბული პრაქტიკული მუშაობის ეტაპი. უფრო ადეკვატი — ზოგს გონია, თითქოს ჩვენ ჯერ კიდევ მიტინგზე ვიყოთ. ზოგი მოლოდინშია, ზოგი მიტინგობასა. განაგრძობს.

დრო კი ენერგიულ პრაქტიკულ მოქმედებას მოითხოვს.

ახლა ჩვენ გვაქვს არა მარტო გარდაქმნის კონცეფცია, არამედ, ზოგიერთი მტკიცების მიუხედავად, განახლების საფუძვლიანი ტატეგია, რომელიც დაკონკრეტებულია საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში. ამბეთთანრების უმნიშვნელოვანესი ამბრთულებების მიხედვით. დაიწყო ყველაზე ძნელი ნაწილ: ადგილი არ იყო გარდაქმნის კონცეფციის შემუშავება, მაგრამ ეს ხომ, ამხანაგებო, მაინც უფრო ადვილია, ვიდრე მისი ხორციშესხმა კონკრეტულ საქმეებად. დასახულის ერთ[illegible]ბაცია დაკვალიფიცირებულია ხალხის უდიდესი მასის ორგანიზაციასთან. აზროვნების გარდაქმნასთან პარტიაში, ხალხშიც, თითეულ კოლექტივშიც, თითოეულ ადამიანში. ეს უდიდესი, კოლოსალური სიძნელისა და მასშტაბურობის პროცესია.

ჩვენ კი ჯერჯერობით ვზიზღობთ, დროს ეკარგავთ. მაშასადამე, წაგებული ვართ[illegible]ნი. ერთი სიტყვით, სხვათაშორის დასახული მიზნებს, ლოზუნგებსა და ჩვენს მუშაობას შორის.

ახლა უნდა ვიაროთ წინ, ვიმუშაოდოთ. ცხოვრება კი გაამდიდრებს, შეასწორებს ჩვენს მუშაობას, თუ რამეში შეეცდებით. ამისი არ უნდა გვეშინოდეს, არ არის საჭირო ამის დრამატიზება.

გარდაქმნის ახლანდელი ეტაპი [illegible]ოთხოვს მიდგომის, მუშაობის ფორმების შეცვლას, და ახალი ადამიანებიც უნდა გაჩნდნენ. მათ უნდა ვხედავდეთ, ვამჩნევდეთ და ვბარობ ვუქმრდეთ. პირისპირ ალმაჩნდა რა ამ რევოლუციური პროცესის რეალობისა და სინდროომი წინაშე, ზოგიერთი პანიკის [illegible], მართლაც, ამხანაგებო, საზოგადოების ინერციია უდიდესია, [illegible] ამწლეულების მანძილზე [illegible]ფორდა. ამ მდგომარეობიდან [illegible] ვეკვანა რომ გამოვიყვანოთ, [illegible] კოლოსალური ძალისხმ[illegible]ა.

[illegible]ამან, რასაც ვაკეთებთ საჭიროებს [illegible]ურისთან, პრობლემებ[illegible] დაყენება სიმწვავის თვალსაზ[illegible]ით, გაამართოა დანიშნულებ[illegible] ახალ გარდაქმნამ ერმად გაიდგა ფესვი საზოგადოებაში, როგორც ამბავი ბიეფი იგი. მაშასადამე, ინერციას ვძლევთ. ადამიანები წყლში ამირთებიან, იწყებენ მოქმედებას, იკავებენ მოქალაქეობრივ პოზიციას, ზრდიან მომთხოვნლობას საკუთარი თავისა და გარშემო მყოფთა მიმართ. ყველაზე ძნელია მივაღწიოთ იმას, რომ საზოგადოება ამოძრავდეს და წინ წავიდეს. მაგრამ ეს უკვე გაკეთდა, თუმცა ინერცია ჯერ კიდევ არის. იგი შეხამებულია ახლებურად მუშაობის გამოცდილების უქონლობასთან, და ამის გამოვლინებენი საქმე უნდა წარმამართოთ პოლიტიკურ სფეროშიც, ეკონომიკაშიც, მართვის სფეროშიც.

ერთი სიტყვით, ამხანაგებო, ყველა ეს პროცესი ახალია, ისინი ყველას ბოლომდე ვერ გაუაზრებია. ძველი და ახალი — ყველაფერი ერთმანეთის გვერდით არის, ამხანაგებო, ერთმანეთის გვერდით. და ერთმანეთს უპირისპირდება. ამასაც სირთულის გარკვეული ელემენტი შეაქვს გარდაქმნის პროცესში.

სწორედ ეს არის ის გარდამავალი პერიოდი, რომელშიც თანაიარსებებს მუშაობის ყველა მეთოდი, ყველა ხერხი — ძველი და ახალი. ჩვენ ვხედავთ, რომ ზოგიერთ პრობლემას ახლა ვერ გადაჭრი, სანამ არ ჩაერევი ძველებურად, როგორც წინათ. რა ვქნათ? ასეთია რეალური ცხოვრება.

ჩვენს გარდაქმნაში ბევრი სიძნელეა. განწყობილებების რთული მოზაიკა, გონებაარეულობა, ილუზიები, მოუთმენლობა, გადიზიანება — ყველაფერი ეს, როგორც იტყვიან, ჩვენს თვალწინაა. მაგრამ მთავარია სხვა რამ — რას მოეწერება, რისთვის ანალიზებს მოვლენებს: რომ მხარი დაუჭერო საზოგადოების განახლებას, მისი ახალი თვისების მიღწევის პროგრესულ გზს, თუ გაურს დაბრკოლებანი, სიძნელეები, პრობლემები, სირთულეები იმისთვის გამოიყენო, რომ ჩირქი მოსცხო, სახელი გაუტეხო გარდაქმნის მუშამბას. აი, საკითხის არსი, თუ მას სერიოზული პოლიტიკური ანალიზის თვალსაზრისით მივუდგებით.

ახლა ისეთი დროა, ამხანაგებო, როცა ზუსტ პოზიციებს უნდა იკავებდნენ პარტიული ორგანოებიც, ხელმძღვანელი კადრებიც, ყველანი — მათ შორის მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებიც.

გარდაქმნა ცოცხალი პროცესია, მას ცოცხალი ადამიანები ახორციელებენ და არა რაღაც სქემებით დაპროგრამებული როობოტები. ეს არის შემოქმედებითი პროცესი, მას აქვს თავისი დიალექტიკა, თავისი წინააღმდეგობანი, თავისი დრამები. რაღა დაგმალოთ და, პრესაშიც, კაცმა რომ თქვას, მთლიანად ხალოს საზოგადოებაშიც ვხედებით დემობილ ინ[illegible]ალიზსა და შეფასებებში. ზოგიერთი გამოსვლის, პუბლიკაციის მიზეზით გამოდის, რომ გარდაქმნამ ლამის გაამწვავა საქმის ვითარება ეკონომიკაში, დაარღვია ფინანსების ბალანსი, გაიფარეს სურსათით და საკონლით მომარაგება, გაამწვავა საბინაო და სხვა სოციალური პრობლემები. რა შეგვიძლია ამაზე ვთქვათ?

ჯერ ერთი, რა საჭიროა გარდაქმნის მიგაწერთოთ ის, რაც დაკავშირებულია წინა პერიოდთან? სწორედ წარსული პრობლემების ტვირთმა გამოიწვია გარდაქმნის საჭიროება.

და მეორე. კრიტიკული პათოსი კრიზისისწინა მდგომარეობის გამო, ზზრიალ დოგმატურად, მეკანიკურად გადმოაქვთ დღევანდელ დღეზე. მაგრამ განა ჩვენ უკვე დავამთავრეთ ეკონომიკური რეფორმა, ამხანაგებო? ჩვენ მას ეს-ეს არის ვიწყებთ.

განა ჩვენ დავამთავრეთ პოლიტიკური რეფორმა? ჩვენ მხოლოდ პოლიტიკური დებულებანი ჩამოვაყალიბეთ პარტიულ კონფერენციაზე. ჩვენ ჯერ კიდევ უნდა განვავითაროთ ყოველივე ეს, უნდა განვახორციელოთ. უნდა შეიმუშაოთ ახალი საარჩევნო კანონი, კონსტიტუციის დამატებანი და მრავალი, მრავალი სხვა რამ.

ჩვენ გავაშიშვლეთ ჩვენი სიძნელეები, პრობლემები, გადავწყვიტეთ ძირფესვიანად შეეცალოთ შექმნილი სიტუაცია. მოდით, წინ წავწოოთ გარდაქმნა. სხვა გზა არა გვაქვს. მხოლოდ ასე შეიძლება დაგროვილი პრობლემების გადაჭრა. ეს ყველაზე მთავარია. და არ არის საჭირო გარდაქმნის მიგაწეროთ ძველი ცოდვები.

მოდით უკეთ აკუნსნათ, ვუჩვენოთ ადამიანებს, რა გზით მიაღწიეს ათასობით კოლეტივმა და მთელმა რეგიონებმა მოკლე დროში მოწინავე ეკონომიკაში. ბევრი ჩასწავლა ცვლილებების არსს, ისარგებლა შექმნილი შესაძლებლობებით, და "თამამუქდა შედეგებსაც მიაღწია! ზოგს კი ჯერ ვერ მიეღწევია გარდატეხისათვის. რა ხდება აქ? სად არის ამის მიზეზი... აი, რა უნდა გამოვიკვლიოთ ამისათვის, რომ შეეთვისოთ ანალიზი, თუ მას სერიოზული პოლიტიკური ანალიზის თვალსაზრისით მივუდგებით.

ახლა ისეთი დროა, ამხანაგებო, როცა ზუსტ პოზიციებს უნდა იკავებდნენ პარტიული ორგანოებიც, ხელმძღვანელი კადრებიც, ყველანი — მათ შორის მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებიც.

გარდაქმნა ცოცხალი პროცესია, მას ცოცხალი ადამიანები ახორციელებენ და არა რაღაც სქემებით დაპროგრამებული როობოტები. ეს არის შემოქმედებითი პროცესი, მას აქვს თავისი დიალექტიკა, თავისი წინააღმდეგობანი, თავისი დრამები. რაღა დაგმალოთ და, პრესაშიც, კაცმა რომ თქვას, მთლიანად ხალოს საზოგადოებაშიც ვხედებით დემობილ ინ[illegible]ალიზსა და შეფასებებში. ზოგიერთი გამოსვლის, პუბლიკაციის მიზეზით დაკვლევენ სიძნელეებს. რაკი არჩევანი მოვახდინეთ, უნდა გვეყოს ამის ვაკეკაცობა, პასუხისმგებლობა, რომ გადავდულდ ვიაროთ წინ, მივაღწიოთ დასახულს.

როგორია ამასთან დაკავშირებით როგორც პარტიის, ისე პრესის ამოცანები?

ჯერ ერთი, ორგანიზაციულად და იდეოლოგიურად უნდა უზრუნველყოთ გარდაქმნის პოლიტიკა და ძირფესვიანად აღვაკვეთოთ მისი სახელის გატეხის ცდები.

მეორე, ქვეყნის ბედისათვის გარდამტეხ, პასუხსაგებ ეტაპს ტატიკად უნდა ვიდგეთ რეალზმის, ცხოვრების ცოდნის, შეფასებებისადმი აწონ-დაწონილი დამოკიდებულების პოზიციებზე, თორემ ძალიან მალე, შეიძლება მივაცეთ ზერელე მსჯელობას, უბრალოდ ყბედობასაც კი.

შესამე, არ განვაწყოთ ადამიანები სასწაულისათვის. საზოგადოებრივი ცნობიერება უნდა გავათაიესუფლოთ ისეთი ყველაზე მავნე კომპლექსისაგან, როგორიცაა „ეთეული მეფის", ყოველშემძლე ცენტრის რწმენა, იმის რწმენა, თითქოს ვიღაცა ზემოდან დაამყარებს წესრიგს, მოაწყობს გარდაქმნას. ეს სოციალური სხეული მომიეფდობის უსაძაგლესი სახეობაა. ბევრი გადაეჩვია დამოუკიდებლად მოქმედებას, არ შეუძლია ისე იმუშაოს, როგორც საჭიროა. ეს ფატალია. და ამაზე გულახდილად უნდა ვილაპარაკოთ.

მეოთხე, შევცვალოთ ადამიანთა დამოკიდებულება საქმისა, ცხოვრების, საზოგადოებისადმი. ამას კი შეეძლებთ მხოლოდ იმ პირობით, თუ რეალურად ჩაგაბამთ მათ გარდაქმნის პროცესში. გარდაქმნის პოლიტიკას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს, და ნახეთ, რა აკტიურად ეხმიანება მას ხალხი. მაგრამ ნუ დავივიწყებთ, რომ აქ მთავარია თვით მასების გამოცდილება. არ უნდა გვეგონოს, თითქოს ადამიანი ისეთია, როგორიც არის და მას ვერაფერი ეეფარ შეცვლი. არა. ადამიანები იცვლებიან, თანაც ძალიან იცვლებიან. ამას ვხედავთ იმათი მაგალითებიდან, ვინც ჩაება გარდაქმნაში. ამიტომ პრესა უნდა ებრძოლოდეს ამ პროცესებს გაშლა-განვითარებას რეფორმის შემეცნებით, საკანონმდებლო შემეცნებით, დემოკრატიზაციის მეშვეობით.

და კიდევ. პრესა ზოგჯერ უსაფუძვლოდ აკრიტიკებს კადრებს. აქ შეინიშნება ერთგვარი ცალმხრივობა. აიღეთ იჯარა კოლმეურნეობაში, არენდა. ერთისაც და მეორესაც მრავალი მოწინააღმდეგეები ჰყავს ხელშეკრულ მუშაკთა და სპეციალისტთა შორის, რადგან არენდა ავლენს მათი უნარის ნამდვილ ფასს. მუშაკთა ამ ნაწილის წინააღმდეგობის პრესა სამართლიანად აკრიტიკებს. მაგრამ, თუმრა, იმ მექანიზატორს, რომელიც დაეჩვია გასამრჯელოს მოღებას „ბორბლების ტრიალისათვის" და არა მოსავლისათვის, იჯარა აგრეთვე არ ეკრძალება. ისე რომ, იჯარის წინააღმდეგობას ამ მხრიდანაც უწევენ. გამოდის, მარტო უფროსობის ბრალი არ ყოფილა, რომ იჯარა ჯერჯერობით ნელი იკაფავს გზას. ისე სამე მარტო სოფლის მეურნეობაში როდია. ჩვენ საერთო ძალისხმევით უნდა მოვამზადოთ ხალხის ფსიქოლოგიური გარდატეხა.

უნდა გავაკრიტიკოთ კადრები მათი შეცდომებისათვის, განსაკუთრებით ისინი, ვინც გარდაქმნის ამუხრუჭებს. ვებრძოლოთ ბიუროკრატებს. მაგრამ ამავე დროს მხედველობაში უნდა ვიქონიოთ, რომ, თუ არ გვეყოლება კარგი საკადრო კორპუსი, რომელმაც გარდაქმნის იდეები აღიქვა ან მის პროცესში დაწინაურდა და ჩამოყალიბდა, რეგოლეციურ განახლებას ვერ მივაღწევთ. უსპეციალისტებოდ არც ახალი ეკონომიკური გადაწყვეტანი, არც მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესი არ გამოგვივა. ჩვენ გვპირდები, ბალზე გვპირდება ნიეიერი ხელმძღვანელები საქმიანობის ყველა დარგში.

მეხუთე, მძლავრად უნდა წარვმართოთ, როგორც გარდაქმნის დასაწყისში ამ[illegible]ოდოთ, პასუხისმგებლობის, დისციპლინისა და წესრიგის გაძლიერების თემა. ჩვენ ეს დაგვავიწყდა, ამხანაგებო. უამისოდ კი გარდაქმნას ვერ განვახორციელებთ. ჩვენ პაერივით გვპირდება წესრიგი, პასუხისმგებლობა და ინიციატივა.

ახლა მოკლედ — კრასნოიარსკში მოგზაურობის შთაბეჭდილებები. შესანიშნავი მოგზაურობა იყო! ასეთი ჯერ არ ყოფილა! სანტტრესო იყო ამ ხალხთან შეხვედრები. სანტტრესო იყო სხვებისა. პირდაპირი, გულახდილი. რა გულახდილად ლაპარაკობს ახლა ხალხი! იმათ, ვინც ამტკიცებს, გარდაქმნას არაფერი მოუცია, შეგვიძლია ვუპასუხოთ: ყველაზე დიდი, რაც მან მოგვცა, არის ის, როგორი ხდება და გახდა ჩვენი ხალხი. აი, ეს არის ყველაზე მთავარი. მაშასადამე, გარდაქმნა მოხდება! შთაბეჭდილებანი მრავლად დამიგროვდა. ეს არის უნიკალური მზარე, რომელსაც მეტად თავისებური პრობლემები და პროცესები ახლავს.

მე ასე ვიტყოდი: ცამბარელებმა მიიღეს გარდაქმნა, სურთ, რომ იგი ვითარდებოდეს. ადამიანებს ესმით, რომ არის საკითხები (და მათ პირდაპირ ილაპარაკეს მათზე), რომლებიც მოითხოვენ დროს, რესურსებს, რომ ყველაფერი არც ისე ადვილია. მაგრამ ადამიანებს სამართლიანად ეღაშფოთებს, რომ ვერ წყდება მარტივი საკითხები. სწორედ ამ პრობლემების მიღმა ჩანან ისინი, ვისაც არაფერი ესაჭმება თავის პოსტზე. ბევრს გადაჭრა შეიძლება და უნდა გადაიჭრას ადგილზე.

(დასასრული მე-2 გვ.).

მასპინძელია შატილი

მეშვიდე შატილობა ყველაზე ხალხმრავალი გამოდგა. აქ ჩამოვიდნენ ამხანაგები ჯ. ი. პატარაშვილი, პ. გ. გილაშვილი, ნ. ა. ფოფხაძე, ი. ე. ჩერქეზია, ჯ. ვ. მარგველაძე, აგრეთვე რესპუბლიკის შემოქმედი და მეცნიერი ინტელიგენციის წარმომადგენელთა დიდი ჯგუფი და სტუდენტი ახალგაზრდობა, რათა მიეღოცოთ დღესასწაული ხევსურეთისათვის და დაელოცოთ მათი აღორძინებული კერა. აჯერად სტუდენტთა შორის იყვნენ ჩვენი ქვეყნის სხვადასხვა კუთხიდან ჩამოსული ეროვნებებიც, რომლებსაც სტუმარმოყვარულად გაუღია კარი ახალგაზრდა ტურისტულმა ბანდამ „შატილმა". უნდა ითქვას, რომ „შატილი" ამ მრავალ ობიექტთაგანია, რომლებიც ამ ბოლო დროს გადაეცა საეკლესიოდ ფშავ-ხევსურეთში.

სულ უფრო ჩვეულებრივი ამბავი ხდება მაღალი მთიანეთისაკენ მიმავალი გზა. ახლა აქეთ მიეშურებიან არა მარტო ეგზოტიკის მოყვარულნი, არამედ მეცნიერები, სოციოლოგები, მეურნეები და მშენებლები. ცხადია, რომ ამ მხარისადმი უყურადღება მატულობს. და მაინც, თვალსაჩინო პოზიციურ ცვლილებათა შორის უწინარესად უნდა დავასახელოთ საავტომობილო გზა, რომელმაც ბევრ ადგილას ზეცალა ძლივს შეხამნილი სილაკი. განა საგულისხმო არ არის ის ფაქტი, რომ დღესასწაულის მონაწილეთა ერთი ჯგუფი აქ ველოსიპედებით ჩამოვიდა, თუმცა ზოგიერთ მონაკვეთზე ჯანლის გამო ბევრი იძულებული გახდა ფეხით გაეკვლია გზა.

ტრადიციისამებრ, დღესასწაულის ერთ-ერთი მთავარი ელემენტია შეხვედრა კოკონთან. მან ახლაც განაცა სოფლის გარშემო ჭარიფები. კოკონის გარშემო კი სტუმარ-მასპინძელი შეიკრიბა: მათ ბევრი რამ ჰქონდათ ერთმანეთისთვის სათქმელი. გიგიბენეს პირველი „შატალობაც", როცა სოფლის მცხოვრებნი ამოეკენ აკვანი, როგორც კერის არმაზლის სიმბოლო. ახლა კი შატილიანები სიამაყით გვიამბობენ, რომ ამ ხნის განმავლობაში აკვანი მათ არაერთხელ გამოადგათ. უფრო მეტიც, ისინი ახლა ფიქრობენ გახსნან ხელოვნ. რათა ბავშვებმა აქ, შუბლიერ მთებში ისწავლონ.

ახლანდელი ჩვენი ცხოვრების ერთ-ერთი განსაკუთრებული ნიშანი ის არის, რომ კი არ ეჭქმიანდავთ პრობლემებს, არამედ მზად ვართ მათ გადასაჭრელად. არც შატილობა-88 ყოფილა გამონაკლისი. მიღწეულთან ერთად აქ აღინიშნა ისიც, თუ რა უნდა გაკეთდეს, რათა მოეხს ნამდვილი პატრონი დაუბრუნდეს. მაგალითად, ხოფლელებს სურთ[illegible]ულად აწუხებთ უტარსსოლტაცია ზამთარში. შარშან ხამოკლეკი ავარიების ხამმართველომ თითქოს მოაგვარა თბილისი-შატილის მარშრუტის უფუნქციონირება. მაგრამ მეტეოსადგურის უქონლობის გამო ვერტმფრინავების პილოტები დიდ სიძნელეებს აწყდებიან. ახლა უკვე მეტეოსადგურის აშენების საკითხი ნაწილობრივ გადაწყვეტილია და შესაძლებელია ხოფელთან სპეციალური მიმოსვლის განახლება.

— ერთი სიტყვით, — თქვა დღესასწაულზე შატილის სოფლსაბჭოს თავმჯდომარემ ირაკლი ენინგარაულმა, — პრობლემები ჯერ კიდევ ბევრია გვაქვს. ანკი სად განახავთ, კაცი ცხოვრობდეს, შრომობდეს და პრობლემები არ ჰქონდეს. საჭიროა ძნელოდ, რომ მათი გადაჭრა ითითეულმა გულთან ახლოს მიიტანონ. უწინარეს ყოველისა, მხედველობაში მყავს ჩვენი მხარის მცხოვრებნი, ჩვენი ოანაქემაშულენი, ამის მიუხედავად, თუ სად შრომობენ ისინი ამჟამ.

დღესასწაულზე ისმოდა ხალხური სიმღერები, ლეკბები, ჯინოის ხელოვნება უჩვენეს სტუმრებს ადგილობრივმა ბანდაკებმა, განსაკუთრებული მხიარულება ხუთვდა რესპუბლიკის უმაღლეს ხასწავლებლების სტუდენტთა ბანაკში. აქ ბვიანობამდე გამოდიოდნენ ახალგაზრდული ანსამბლები.

შატილობამ მართლაც ახალი შინაარსი შეიძინა და თითოეული მისი მონაწილე, ვისთვისაც კი ძვირფასია ეროვნული მიწა-წყლის მერმისი, კიდევ უფრო გაიფიქრა ეროვნული მიწა-წყლის მერმისი, კიდევ უფრო გაიფიქრა ეროვნული ეროვნული ეროვნული

ᲒᲐᲠᲓᲐᲥᲛᲜᲘᲡ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲔᲢᲐ�პᲖᲔ

(ᲓᲐᲡᲐᲡᲠᲣᲚᲘ)

რა თქმა უნდა, მე კიდევ ერთხელ დავიმუნდები, რომ სწორად ვამახვილებთ ყურადღებას სურსათით, ბინით, საქონლით, უზრუნველყოფის საკითხებზე. განსაკუთრებით ისეთ რეგიონებში, როგორიც კრასნოიარსკის მხარეა. იქ ორჯერ მეტი სახნავ-სათესია ერთ კაცზე გაანგარიშებით, ვიდრე ქვეყანაში, სუფსათი კი არ ყოფნენი. თავი დანებეს გლეხობამ სოფლის შრომას, ბევრი მრეწველობაში წავიდა. ჩვენ ქუბადიდებას ვასახლდით პრესაში შეზნებელთა საქმეზე, სამრეწველო გიგანტების, ელექტროსადგურების დაბადებას, მაგრამ არავის არც ერთხელ არ დაუწერია, რა ხდება მხარის სოფლის მეურნეობაში და ვინ უნდა არჩინოს ადამიანები.

ამავე დროს მხარეს დიდი შესაძლებლობები აქვს. ვფიქრობ, იქ ბევრ დადგენილებას მივიგებინთ: როგორ გამოვასწოროთ ეკოლოგია, როგორ გადავჭრათ ბინის პრობლემა. უბრალოდ, როცა სეზონიზული მუშაობა იწყება, მაშინ შეიძლება ყველაფრის გადაწყვეტა. რომ არ წყდებოდა, ცენტრის ბრალეცაა, ადგილობრივი ხელმძღვანელების ბრალეცაა. ბევრი რამ უნდა გამოვასწოროთ.

საჭიროა კონტროლი. პრესა უნდა აკონტროლებდეს, როგორ წყვეტენ სამინისტროები სოციალურ საკითხებს, როგორ ითვისებენ ადგილზე გამოყოფილ სახსრებს იმისთვის, რომ კაცი უკეთ ცხოვრობდეს. და თითოეულ გადაწყვეტილებაზე აქ ითვლოს თავისი თვალი ოჯახისა. მე მომწონს, რომ გაზეთი „სოვეტსკაია კულტურა“ მწვავედ და ობიექტურად წერს იმის, თუ როგორ ვითარდება კულტურის სფერო ცომბირში. ჩვენ ყველამ, ამხანაგებო, ძალზე ყურადღებით უნდა ვადევნოთ თვალი სოციალურ პრობლემებს.

ჩვენ ახლა გადადგიდგით ისეთ პროცესებზე, ისეთ სიახლეზე, ისეთ მასშტაბზე, რომ ეს ფიდღეს ძალისხმევას მოითხოვს თეორიულ და პოლიტიკურ საქმიანობაში, ორგანიზაციაში, საზოგადოების გაერთიანებაში, კონსოლიდაციაში. და ყოველივე ამის მატარებელი შეიძლება იყოს მხოლოდ პარტია. სხვანაირი ხდებაან პარტიული ორგანიზაციები. მათ საქმიანობას სიეიცხლე ემატება. და ამას უნდა ვხედავდეთ და მხარს ვუჭერდეთ, რადგან თუ არ განვამტკიცებთ, არამედ შეეკუსუსებენ პარტიას, გარდაქმნილან არაფერი გამოვა. თუ ისე გადაწყვეტენ პარტიის განვითარების საკითხებს, როგორც კონფერენციაზე დავსახეთ, საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის საქმიანობას გავიყვანთ ნამდვილი პოლიტიკური ავანგარდის უფრო მაღალ დონეზე. იფიქრეთო, პარტიაზე. ეს ჩვენი პარტიაა.

დროის ყველაზე საინტერესო ნიშანია ადამიანთა უდიდესი სურვილი უკეთესობისაკენ იცცვბოდეს ყველაფერი. ისინი მზად არიან მონაწილეობა მიიღონ ყველა პროცესში, რომლებიც გარდაქმნას მოსდევს. ამავე დროს, მუშათა კლასი, აბსანგაგებო, მეტად კრიტიკულად არის განწყობილი — ეშინიან ლაპარაკი არ ჩაბარჩონ მთელი გარდაქმნაო. გაისმის საყვიერი, თითქოს ჩვენ საკმარისად მომკითხველი არ ვიყოთ. ამისთან დაკავშირებით კიდევ ერთხელ მინდა ვთქვა, რომ საზოგადოების განახლებისა და პოლიტიკური აპათიიდან ადამიანის გამოყვანის, შემოქმედებისა და ინიციატივების გზაზე დაყენების საკითხთა გადაწყვეტა შეუძლებელია დრომოჭმული ძალისმერი, მპრძანებლურ-ადმინისტრაციული მეთოდებით.

მაგრამ წესრიგი უნდა იყოს. კანონი უნდა იმარჯვებდეს, ეს, სხვათა შორის, გვიჩვენა მთიანი ყარაბაღის ამბებმა, ნუთუ ვიღაც დაიწყებს თარეშს, ცეცხლს წაკიდებას, ჩვენ კი ვისხდებით და ვეკამდაგებთ? არა, არ ვეზამთ ამას. პრესა მხარს უნდა უჭერდეს კანონს. ჩვენ ხომ სამართლებრივი სახელმწიფოს გზას ვადგავართ. მშრომელებს უნდა ვიცოდეთ! ამ დიალექტიკას უნდა ვხედავდეთ, ამხანაგებო. დემოკრატია ხომ აუცილებლად კანონიერება, პასუხისმგებლობა, დისციპლინაა.

ახლა მიმდინარეობს ინგარიშგებაარჩევნები პარტიულ ორგანიზაციებში. წინ ორის რაიონიული, საქალაქო, სოოლკო და სამხარეო კონფერენციები. ამ პოლიტიკურ კამპანიას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს, იგი რა თქმა უნდა, გასაგები მიზეზების გამო სცილდება პარტიული ცხოვრების ფარგლებს. მიმდინარეობს მთელი შინაპარტიული ცხოვრების ღრმა გარდაქმნის, დემოკრატიზაციის, ახალი ამოცანების გათვალისწინებით პარტიულ მშენებლობაში ახალ მიდგომათა ჩამოყალიბების პროცესი. ეს პროცესი უბრალო არ არის. არის თხვნა გადადგომის შესახებ. ზოგმა ჩვენმა ამხანაგმა იგი დრამად აღიქვა, მე კი ვფიქრობ, — მიმდინარეობს ბუნებრივი პროცესი. დიახ, მიდიან, მაგრამ მხოლოდ ისინი, ვინც მზად არ არის იმუშაოს ახალ პირობებში, ან გრძნობს, რომ ძალ-ღონე არ ეყოფა. ამისა არ უნდა ვეშინოდეთ. მათ ნაცვლად ირჩევენ აქტიურ, მცოდნე ადამიანებს, ეუმშარიტ ლიდერებს, რომლებიც ნამდვილად ხედავენ ახალს, იციან, როგორი ინრძოლონ მისთვის.

იმ პრინციპების საფუძველზე, რომლებიც XIX პარტიულ კონფერენციაზე ჩამოვაყალიბეთ, ჩვენ ახლა ვეწევით პარტიული აპარატის რეფორმირებას. ამისთან გვინდა ეს ის ადამიანები, ეს ის ადამიანები, ეს ის ადამიანები,

დემოკრატიით გამოცდა

ფიქრები მოლოტოვის როლზე

„ისეთი შეგრძნება გებადებათ, თითქოს ჩვენს საზოგადოებას რაღაც ეელური ულორტები გამოუზარდეთ... მეხმის: უნდა შეეიხწავლოთ მათი მახასიათებლები ნიადაგი, უძრაობის დროს „მებადლეთა“ როლი. მაგრამ, ეველაფერის მიუხედავად, არ შეიძლება დღეს ხელიდან გავუშვათ საზოგადოებრივი კონტროლი ნეგატიურ მოელენებისადმი, — წერს ლენინგრადელი ვ. კონონოვი. — თადარიგის მეომართა ამასწინანდელი დებიშები, სპეციალისტებისა და გადამყოდველების, ექსტერემისტებისა და ხულიგნების დაუსჯელობა ხომ რეალია გახდა. ინქვეს, ვინმეს ხელს აძლევს ეს დესტაბილიზაცია საზოგადოებისა, რომელიც სწრაფად ზრდის დემოკრატიზაციისა და მადლიანი სულიერი განახლების ტემპს“.

ალბათ, ცოტა არ იყოს სევდის ალმძვრელი წერილია. მაგრამ რაციონალური მარცვალი აქ არის. სამართლებრივი პრობლემების თოვლის გუნდა იზრდება. ჩვენ კი, გამოტაედეთ, დიდხანს არც კი ჩავფიქრებულვართ: რატომ?

სსრ კავშირის შინაგან საქმეთა სამინისტროს კოლეგიის მახალებიდან: „ჩვენ აღმოვაჩინეთ ჯგუფურ ანტიხოზოგადოებრივ გამოვლენებთან დაკავშირებული ინფორმაციებიანდარტული სიტუაციის მიტანა ჩვენი. სამწუხაროდ, მოელი რიგი ჩვენი სამსახურები მოუმზადებელი აღმოჩნდნენ ამ გაუთვალისწინებელი მოვლენებისათვის. ამის მაგალითია მოვლენები მოსკოვსში, სადაც ხულიგანთა ჯგუფი თავიუფლადად იქცეოდა ოფიციალურად მიღებული შენონახვის, ახალგაზრდა დაჯგუფებების შორის შეტაკებების ხიკვიდლის შემოხვევები მოსკოა...“

ეკლესიდელი ვიქნები: მომიჩვენია, რომ მართლწერსიგის ორგანოების საქმიანობის ეს ასპექტი რომელიც ადამიანებს აწუხებთ, ოფიციალურად დარეგისტრირებული ეროვნული კოლეგიაზე. ალბათ, მიიფუნჭეს ეს კოლეგიაზე. ალბათ, ეროვნულ ფრიდ შეიალოგ. ეროვნული ალბეროვანი, ალბეროვანი, ალბეროვანი,

ადამიანის სულის ნათელი...

იოსებ ნონეშვილი (სამ მოცდაათი წლისაა. შეგხვებოდաՀ არ ვამბობთ სიტყვას „შესრულდებოდა", რადგან იგი დღესაც ჩვენს შორის არის. და არა მარტო მოგონებებით, არამედ თავისი უმკნობი შემოქმედებით. რომელმაც წარუფალი კვალი დატოვა თანამედროვეთა გულში.

გასაოცარი და მშვენიერია მისი შოგონებული ლირა, მისი თვალუწვდენელი გზა პოეზიაში. პოეტი, რომელმაც ასეთი ტემპერამენტით უმღერა საყვარელ საქართველოს. პოეტი — ინტერნაციონალისტი, მოქალაქე, რომელიც ხალხთა მეგობრობისა და ძმობის ჭეშმარიტი მეხოტბე ყველა, შემოქმედი, რომელიც მზად იყო საგმირო საქმეებისათვის მთელი მსოფლიოს დამაკავშირებელი პოეზიის საკეთილდღეოდ, ბოლოს, კაცი — კეთილი და გულმოწყალე, ბავშვურად მოკრძალებული, სადა და თავმდაბალი, რომელმაც იცოდა სიცოცხლის ფასი, ერთგულების ფასი...

პოეტმა 70 წლისთავთან დაკავშირებით თბილისში შეიკრიბნენ საქართველოს მხატვრული სტიკვის ოსტატები, სტუმრები მომძე რესპუბლიკებიდან. განვლილ კვირას პოეტის საფლავი დიდფუნის პანთეონში გვირგვინებით შეამკეს, შემდეგ ცოობილი ლიტერატორები, ხელოვნების მოღვაწეები, საზოგადოებრიობის წარმომადგენლები გიორგაზარნენ სოფელ კარდანაში — იოსებ ნონეშვილის სამშობლოში. აქ რეკონსტრუქციის შემდეგ გიიხსნა პოეტის სახლ-მუზეუმი, რომელსაც ახალი ექსპონატები შეემატა.

ეზოში გიმართა მიტინგი, შეაყარა სიტყვა წარმოთქვა საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის თავმჯდომარემ გ. ციციშვილმა.

მიტინგზე გამოსულმა ჯოლეგებმა, მეგობრებმა, პოეზიის მოყვარულებმა ილაპარაკეს ქართული პოეზიაში იოსებ ნონეშვილის დიდ წვლილზე, საბჭოთა შემოქმედის მოვალეობასა და სინდისზე, დროისა და ხალხის წინაშე მის პასუხისმგებლობაზე. გაისმოდა პოეტის ლექსები, მისდამი მიძღვნილი სტრიქონები.

• • •

...გურჯაანის კულტურის სახლშიც იმავე დღეს გიმართა იოსებ ნონეშვილის ხსოვნის საღამო. სკენაზე დადგმული პორტრეტიდან ჩაფიქრებული, კეთილი, გულისხმიერი მზერსნის სახე გვიმზერს. ასეთი იყო იგი სიცოცხლეში...

— იგი ყველას უყვარდა— იმათაც, ვინც ახლოს იცნობდა წლების მანძილზე, იმათაც, ვინც მასთან ერთად მუშაობდა, და იმათაც კი, ვინც ცხოვრებამ ახლოს ერთხელ წამით შეახვედრა, — თქვა მიტინგის გახსნისას საქართველოს კომპარტიის გურჯაანის რაიკომის პირველმა მდივანმა დ. სარიშვილმა. შეუძლებელი იყო არ მოეხიბლე მის სულიერ სიმდიდრეს და სიკეთეს, პატიოსნებასა და სისპეტაკეს, ხალისიანობასა და თავმდაბლობას. და, რა თქმა უნდა, ზალას ნიჭს. მან იცოდა დანახვა, იცოდა შეგრძნება და განცდა. მან იცოდა სიცოცხლის სიყვარული, მისი ყოველდღიურობა...

იოსებ ნონეშვილის შესახებ მოგონებები გაუზიარეს დამსწრეთ საქართველოს მწერალთა კავშირის აპარის განყოფილების თავმჯდომარემ ფ. ხალვაშმა, საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის მდივანმა ხ. ბერიულავამ. სალამზე პოეტისა და საკუთარი ლექსები წაიკითხეს ქართველმა პოეტებმა, ხალხურმა მთქმელებმა.

გიმართა კონცერტი, რომელშიც მონაწილეობდნენ რაიონის თვითმოქმედი მხატვრული კოლექტივები.

გურჯაანსა და კარდანახში იოსებ ნონეშვილის ხსოვნისადმი მიძღვნილ ღონისძიებებში მონაწილეობდნენ საქართველოს მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილე ზ. ა. ჩხეიძე და საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის კულტურის განყოფილების გამგე ვ. გ. ლორთქიფანიძე, კულტურის მინისტრი ვ. ასათიანი. (საქინფორმი).

სურათზე: ი. ნონეშვილის სახლ-მუზეუმთან კარდანახში. საქინფორმის ფოტოქრონიკა.

გუშინ, დღეს, ხვალ

ფაქტი ■ მოვლენა ■ კომენტარი

მორალი და გუნება

● **ასეთი** იყო საერთაშორისო ლიტერატურული კოლოკვიუმის თემა, რომელიც იუბილესადის სოციალისტური ფედერაციული რესპუბლიკის ერთ-ერთი უმშვენიერესი მხარის — სერბეთის ქალაქ ვანიკაში გაიმართა.

საბჭოთა კავშირს ამ ფორუმზე წარმოადგენდა საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის მდივანი, მოთა რუსთაველის სახელობის პრემიის ლაურეატი, პოეტი ჯანსუღ ჩარკვიანი.

კოლოკვიუმზე გიმართა მეტად პრინციპული და საინტერესო სჯა-ბაასი ზუნების დაცვის პრობლემებზე, ეამოოთქვა საფოველთაო შეშფოთება მსოფლიოს ეკოლოგიური მდგომარეობის გამო.

კოლეკვიუმის დამთავრების შემდეგ მისი მონაწილეები გაემგზავრნენ ქალაქ ნოვოსადში, სადაც გაიმართა დიდი სერბიელი პოეტის ბრანკო რადიჩევიჩისადმი მიძღვნილი ტრადიციული ზეიმი. ნოვოსადში არის ეგრეთ წოდებული ფრუშკას გორა, სადაც ამ დიდი პოეტის ძეგლი დგას. სერბიელ პოეტს ხელში ვაზის ტოტი აღუმართავს. სწორედ ამ ძეგლთან გაიმართა ხალხმრავალი მიტინგი. მიტინგზე სხვებთან ერთად ჯანსუღ ჩარკვიანიც გამოვიდა სიტყვით და ლექსებიც წაიკითხა.

სერბიაში ყოფნისას ჯ. ჩარკვიანი შეხვდა მწერალთა კავშირის მესვეურებს. შეხვედრის დროს გამოითქვა სერბიულ-ქართული ლიტერატურული კონტაქტების შემდგომი გაღრმავებისა და გაფართოების სურვილი.

მცირე ანბანი

● **27-დან** 30 სექტემბრამდე ზუსტაფოსში უშანი ჩხეიძის დაბადების 90 წლისთავთან დაკავშირებით იმართება იმერეთის ზონის სახალხო თეატრების დათვალიერება-კონკურსი უ. ჩხეიძის სახელობის პრიზზე, სოლო 1-დან 3 ოქტომბრამდე ქ. წყალტუბოში, ხალხური შემოქმედების საკავშირო III ფესტივალის ფარგლებში, ეწყობა თოჯინების სახალხო თეატრების რესპუბლიკური დათვალიერება.

● **27 სექტემბერს** აფხაზეთის ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლი „შარატინი", საგასტროლოდ მიემგზავრება საფრანგეთში.

● **27-დან** 30 სექტემბრამდე თბილისში გიმართება სოციალისტური ქვეყნების სახვითი ხელოვნების სამმართველოთა უფროსების თათბირი.

● **28 სექტემბერს** 15 საათზე საქართველოს ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმში გაიხსნება არქეოლოგიური გათხრების შედეგად ახლად მოპოვებული მასალის გამოფენა.

● **30 სექტემბერს,** 17 საათზე, მხატვრის სახლში გაიხსნება გამოფენა „თანამედროვე იაპონელი მხატვრები". გამოფენის გახსნას დაესწრება იაპონელ მხატვართა საერთაშორისო საზოგადოების პრეზიდენტი ტსიფუმი მაგორი.

● **1 ოქტომბერს** ახალ სეზონს პრემიერით ხსნის გრიბოედოვის სახელობის რუსული დრამატული თეატრი. წარმოდგენილი იქნება როზოვის სატირული კომედია „ვისიოვის კონცერტი სკიპი", სპექტაკლი დადგა რეჟისორმა გ. ჩერქეზიშვილმა.

● **1-დან** 5 ოქტომბრამდე ფილარმონიის დიდ საკონცერტო დარბაზში გიმართება საბჭოთა სიმღერის ფესტივალი, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებენ წამყვანი კომპოზიტორები და შემსრულებლები.

„ჯვარჯვარე თუთაბერი" სოხუმის სცენაზე

● **სოხუმის** კონსტანტინე გამსახურდიას სახელობის სახელმწიფო ქართულმა დრამატულმა თეატრმა თავისი ახალი სეზონი ახალი სპექტაკლით დაიწყო. მაყურებელმა ნახა პ. კაკაბაძის სატირული კომედია „ჯიარჯვარე თუთაბერი". წარმოდგენა დადგა საქართველოს სსრ და აფხაზეთის ასსრ სახალხო არტისტმა, თბილისის რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო აკადემიური თეატრის მთავარმა რეჟისორმა, საქართველოს სსრ სახელმწიფო პრემიის „ხუთწლეულის მატიანე" ლაურეატმა, პროფესორმა გ. ეორდანიამ. მთავარ როლს ასრულებს საქართველოს სსრ სახალხო არტისტი, სოხუმის კონსტანტინე გამსახურდიას სახელობის სახელმწიფო ქართული დრამატული თეატრის მხატვარი ხელმძღვანელი გ. ქავთარაძე. სპექტაკლი მხატვრულად გაფორმეს მხატვრებმა დ. აფციაურმა და პ. მძინარაშვილმა. მუსიკალური გაფორმება ეკუთვნის საქართველოს სსრ სახალხო არტისტს, კომპოზიტორ გ. სიხარულიძეს, ქორეოგრაფია საქართველოს სსრ ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე გ. ალეკსაძეს, ქორმასტერი — აფხაზეთის ასსრ დამსახურებული არტისტი ვ. ოკუჯავა, კონცერტმასტერი — აფხაზეთის ასსრ დამსახურებული არტისტი ა. გელბაკი.

სპექტაკლი მაყურებელმა მოიწონა.

აქტუალური პრობლემების განსახილველად

● **თბილისში** იმყოფება ესპანეთის მუსიკალური კულტურის მოღვაწეთა დიდი ჯგუფი ეროვნული გამომცემლობის „რეალ მუსიკალის" პრეზიდენტის რამონ ხიმენესის მეთაურობით. ცნობილი კომპოზიტორები, შემსრულებლები, კრიტიკოსები, გამომცემლები ეწვნობიან საქართველოს მუსიკალურ კულტურას. სახავენ ქართველ კოლეგებთან შემდგომი თანამეგობრობის გზებს.

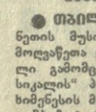

რუსრიკისათვის გამოყენებულია ინფორმაცია და „კომუნისტის" კორესპონდენტთა მასალები.

ტურისტულ ბილიკებზე. Დ. იაკობაშვილის ფოტო.

27 სექტემბერი ტურიზმის საერთაშორისო დღეა

საკორესპონდენტო პუნქტები:

სოხუმი — 2-40-19; ბათუმი — 3-41-69; ცხინვალი — 2-22-52; ქუთაისი — 5-26-36; რუსთავი — 14-27-87; გორი — 2-33-10; სამტრედია — 2-19-90; ზუგდიდი — 2-28-40; ტყიბული — 25-82; ოზურგეთი — 3-12-09; მახარაძე — 8-34-44; ფოთი — 5-58-36; სიღნაღი — 3-20-77. ახალციხე — 2-03-15.

რედაქციის მისამართი:

380096, თბილისი, ლენინის ქ. № 14

ტელეფონები:

მმართველი — 93-95-54, მმართველთა ჩვრილების განყოფილება — 99-73-24

XXIV საზაფხულო ოლიმპიური ასპარეზობა

SEOUL 1988

დეზიუტანტი — კვარცხლბეკზე

◆ ამირან ტოტიკაშვილის ბრინჯაოს მედალი ◆ მორიგი დიალოგი სეულთან ◆ „სპორტის დედოფლის" ახალი ლაურეატები ◆ საბჭოთა ფეხბურთელები — ნახევარფინალში ◆ ბენადი ავდეენკო — 238 სმ.

ამბობენ, ორშაბათი. მძიმე დღეა. ოლიმპიადაზე ყველაზე „მძიმე" დღე კვირა იყო: 25 სექტემბერს სეულში ოლიმპიური მედლების 28 კომპლექტი დარიგდა, გუშინ — 18. ახლა ოლიმპიადის დედაქალაქიდან ზღვა ინფორმაცია მოდის. თითოეული ცნობა, უთუოდ, ყურადღების ღირსია, მაგრამ, გასაგები მიზეზების გამო, იძულებულნი ვართ ამ მრავალფეროვანი კალეიდოსკოპიდან ყველაზე არსებითი და საინტერესო შეკთავაზოთ მკითხველს.

ბოლო ორი დღის ამბებიდან, ჩვენთვის, ცხადია განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ოლიმპიადის შეჯიბრების შედეგები. მით უმეტეს, პრიზორობა შორის არის მარტყოფელი ფალავანი ამირან ტოტიკაშვილი. მან სეულში ბრინჯაოს მედალი მიიღო. დიდი შეჯიბრებების დებიუტანტი ოლიმპიადის „კარცხლბეკზე" ამ მედალს ჭეშმარიტად ოქროს ფასი აქვს, ტოტიკაშვილის წარმატება სპორტულ გმირობას უტოლდება. მკითხველს გადაპარებულად ნუ მოეჩვენება ეს სიტყვები. ქართველ ფალავანთა გამარჯვება ჩვენთვის უცხო არ არის, ჩემპიონებიც და პრიზორებიც ბევრი ჰყოლია, მაგრამ 19 წლის სპორტსმენის ოლიმპიური დებიუტი მაინც საგანგებოდ უნდა აღინიშნოს. მრავალსმეტყველია უკვე ის ფაქტი, რომ ტოტიკაშვილი ოლიმპიელი გახდა. არადა, თუნდაც შარმან მისი გვარი სპეციალისტთა ვიწრო წრისთვის თუ იყო ცნობილი. შარმან ამირანი მეტწილად იუნიორთა ტურნირებში გამოდიოდა და, ბუნებრივია, მისთვის არავის მოუქცევია სერიოზული ყურადღება. მწვრთნელებსა და მეტოქეებს წლეულს გაცნო თავი: ალმა-ათაში, საკავშირო ჩემპიონატზე ხუთივე შეხვედრა წმინდად მოიგო და ჩემპიონი გახდა. სეულში გამგზავრებაზე ლაპარაკი მაშინ ნაადრევი იყო, ევროპის ჩემპიონატი — აი, ამ ტურნირზე უნდა ჩაებარებინა „სიმწიფის" გამოცდა. კვლავ ბრწყინვალე გამარჯვება — ტოტიკაშვილი ევროპის ჩემპიონია. საბჭოთა ნაკრების უფროსი მწვრთნელი გენადი კალეტინი და მისი კოლეგები დამშვიდდნენ — ოლიმპიადაზე ამირანი იქნებაუს.

19 წლის ჭაბუკს უზარმაზარი ტვირთი დააწვა მხრებზე. ამ ტვირთის ტარებას დიდი ვაჟკაცობა და ნებისყოფა უნდა. მის. ცხოვრებაში ყველაფერი ეს პირველად ხდებოდა, მაგრამ მოულოდნელობანი „კარუსელ" თავბრუ არ დაუხვევია. ამირანის მწვრთნელის, ახალგაზრდა სპეციალისტის ზურაბ კორძაიაშვილის ნათქვამია: „უღონო ხასიათის ბიჭია. მეჯიბრების რანგსა და მეტოქის ტიტულებს მისთვის თითქოს არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს. აი, ნახეთ, სეულში როგორ იქცევიან".

სეულში ტოტიკაშვილმა მართლაც კარგად იქცია და წოლიაურის „კაპარზები" რომ არა, ფინალი თითქმის განადგებული ჰქონდა. ასეთი განცდების უფლებას შეჯიბრების ტექნიკური შედეგები გვაძლევს... ძიუდოისტთა ტურნირს, ცნობილია, უმჩატესი ზონის სპორტსმენები იწყებენ. ეს მომენტიც, ბუნებრივია, დამატებითი ფსიქოლოგიური ტვირთი იყო ამირანისათვის, ახლა მეტოქე ნახეთ: კიმ ჩე ბეგი, სამხრეთ კორეელი მსოფლიო ჩემპიონი. დებიუტანტი და ფავორიტი პირველივე წრეში დაწყვილდნენ. მნიშვნელოვანი უპირატესობით (ეკა) კორეელმა გაიმარჯვა. რაკიღა მსოფლიო ჩემპიონი ფინალში გავიდა, ტოტიკაშვილი ეგრეთწოდებულ დამამშვიდებელ ტურნირში მოხვდა. ჩვენი ფალავანი აქ უკვე მდგომარეობის ბატონ-პატრონი იყო: სამი შეხვედრა წმინდად მოიგო, ერთიც — ქულებით.

...გუშინწინ ღამით ალბათ ბევრმა ნახა ტოტიკაშვილისა და ფრანგი პატრიკ როუზის ორთაბრძოლის ტელეერეპორტაჟი. სწორედ ამ შეხვედრაში გადაწყდა ბრინჯაოს მედლის ბედი. ქართველმა ძიუდოისტმა არავითარი მანსი არ დაუტოვა მეტოქეს — ჯერ იუკო აართვა, მერე კოკა და გაიმარჯვა.

საქართველოს ოლიმპიელთა მონაგარს კიდევ ერთი, მეხუთე მედალი შეემატა.

გუშინ სეულთან დაკავშირება გაჭარდა, მაგრამ ბოლო მომენტში მაინც გავედით ხაზზე, ტელეფონთან ჩვენი „ძველი ნაცნობი" მარინა კარაკაევა მოვიდა.

— გამარჯობათ, ისევ თბილისიდან გეწუხებთ. ძიუდოისტებთან დალაპარაკება გვინდა.

— ახლა შტაბის სხდომა მიმდინარეობს, საცაა დამთავრდება. გენადი კალეტინიც აქ არის, ნაკრების უფროსი მწვრთნელი. ცოტა უნდა მოიცადოთ.

— ნაწილ სხდომა დამთავრდება, იქნებ ერთი-ორი სიტყვა თქვენც გვითხრათ.

— დღევანდელი შედეგები ბოლომდე დაკმაყოფილი არ არის, მაგრამ შეიძლება ვითხრათ, რომ ცხრა დღეში საბჭოთა სპორტსმენებმა 68 მედალი მოიპოვეს. მათ შორის — 30 ოქროსი. ამას დაუმატეთ დღეს მოპოვებული სამი მედალი ოქროს ტყორცნაში. თუ არ ვცდები, ძალისმობაშიც მოხდა რაღაც... ერთ დღეში იმდენი მედალი გროვდება, რომ თავ-გზა აგიბნევა. დღეს ტრადიციისამებრ, ჩემპიონებსა და პრიზორებს მიღება მოეწყვალა. მათ მიეცალნა სპორტსაკმის თავმჯდომარე მარატ გრამოვი, ავრეთვე ჩვენი კომპონენტები — ლეონოვი და სუვასტანოვი., სხდომა დამთავრდა, კალეტინის დაგალაპარაკენ.

— ალო, გისმენთ!

— გამარჯობათ, თბილისიდან მოგესალმებით. პირველ მედალს გილოცავთ.

— მადლობა. ჩემმანაც ეს ერთ-ერთ ოქროს ამირანი. ...ბოლოს ეს ოქროს ამირანი. ...ბოლოს ეს ოქროს ამირანი. ...ბოლოს ეს